

Karin Hedeklint
Avdelningen Ekonomisk statistik och analys, SCB

Möte i användarrådet för statistik över mark och bebyggelse

23 mars 2022

Närvarande

Olov Schultz, Boverket, ordförande pnt 8–12
Eva Liedholm Johnsson, KTH Fastighetsvetenskap
Fredrik Isaksson, Byggföretagen
Helen Ekstam, Regeringskansliet
Henrik Weston, Länsstyrelsen i Stockholms län
Jan-Ove Östbrink, Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Jon Lit, Formas
Marika Ström, Lantmäteriet
Neil Sang, SLU Alnarp
Olle Samuelsson, IQ Samhällsbyggnad
Peter Möller, Region Dalarna och RegLab
Julia Synnelius, Hyresgästföreningen
Roger Gustafsson, Boverket
Sara Klinga, Sveriges allmännytt
Thomas Ernhagen, Fastighetsägarna

Från SCB

Petra Nilsson, ESA/MS/LEDN
Christina Ekblom, ESA/MS/GBT, ordförande pnt 1–7
Karin Hedeklint, ESA/MS/GBT
Lovisa Sköld, SSA/BL/HEK

Föredragande

Margareta Carlsson, SCB, SSA/BL/BEF (föredragande punkt 7)
Stefan Svanström, SCB, ESA/MS/GBT (föredragande punkt 8)
Nilla Thomson, Boverket (föredragande punkt 9)

1 Mötet öppnas

Mötet öppnades av Christina Ekblom, SCB, som ersätter ordinarie ordförande vid punkt 1 till 7. Från och med punkt 8 leddes mötet av ordinarie ordförande Olov Schultz, Boverket, som under punkt 1 till 7 deltog i SCB:s ordförandemöte.

Mötet var huvudsakligen digitalt. Verktöget Skype användes.

2 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes utan ändringar.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Inga synpunkter på anteckningarna. De godkändes och lades till handlingarna.

4 Nästa möte

Datum för nästa möte är den 4 oktober 2022. Mötet öppnas klockan 10:00 och avslutas 15:00. Vi ses i SCB:s lokaler i Solna strand. Digitalt deltagande är möjligt för de som inte kan delta på plats.

SCB återkommer med dagordning för mötet. En fråga på dagordningen blir det svenska ordförandeskapet för EU ur ett statistiskt perspektiv. Se även anteckningar från diskussionen vid punkt 11 på dagordningen.

5 SCB-frågor

Föredragande: Christina Ekblom, SCB

SCB har en ny verksamhetsplan för 2022 till 2024. I den beskrivs fyra prioriterade områden för kraftsamling under 2022:

1. **Sveriges ekonomiska statistik:** Handlar om att fortsätta göra relevant och aktuell statistik, där SCB drar nytta av digitaliseringens möjligheter. Bland annat ska SCB ställa om produktion mot mer registerdata och mindre direktinsamling via enkäter. Det gör arbetet mer flexibelt och effektivt.
2. **Sveriges arbetsmarknadsstatistik:** Innebär att register används mer i statistikproduktionen. SCB utvecklar en ny statistikprodukt, BAS, som står för Befolkningens arbetsmarknadsstatus och är en ny, i huvudsak registerbaserad, statistikprodukt.
3. **Säkrad datatillgång:** SCB vill vara en drivande part i det nationella dataekosystemet, för att långsiktigt säkra datatillgången för den officiella statistiken. SCB jobbar även med minskad börda för uppgiftslämnare i företag och organisationer. Här behövs tydliga kriterier för datakvalitet, automatiserad granskning av data och nya partnerskap för att säkra data. Detta handlar både om administrativa register och nya offentliga och privata datakällor.
4. **Kommunikation:** Ska ge ökat förtroende för statistik och ökad användning av statistik. För att nå dit ska SCB utveckla de kanaler

där statistiken sprids. Det görs särskilda satsningar på ”expertanvändarna”, det vill säga användare som redan är vana vid att använda och hämta statistik från SCB. Det kräver bland annat en aktiv samverkan för öppna data och visualisering.

Övrig information från SCB:

Hemställan om ändringar i förordningen (2001:100) om den officiella statistikens bilaga: Förändringar förväntas gälla från den 1 januari 2023. Det här påverkar bland annat hur statistiken presenteras på SCB:s webbplats. Förslaget att samla statistiken om boende, bebyggelse och markanvändning inom samma ämnesområde, har tidigare presenterats för användarrådet.

SCB vill effektivisera granskningsprocessen. Utgångspunkten är att minimera granskningen. När den förekommer ska den ha en tydlig påverkan på statistikens kvalitet. Det ska leda till omfördelning av resurser. Statistik över bygglov och priser för nyproducerade bostäder ingår här. SCB kommer att ta kontakt med användare angående detta. Dialogen pågår parallellt med löpande ordinarie statistikproduktion. Regeringskansliet och Boverket anmäler intresse för att delta i dialogen.

I slutet av 2021 genomförde fyra europeiska experter en granskning av hur väl Sverige uppfyller riktlinjerna för europeisk statistik. I denna omgång granskades SCB, Skolverket, Folkhälsomyndigheten, Ekonomistyrningsverket och Migrationsverket. Fokus vid granskningarna låg främst på oberoende för statistikmyndigheter, samordning och samarbete mellan statistikmyndigheter samt modernisering av statistikproduktion och statistiksystemet. I den preliminära rapporten finns för Sverige 6 ”compliance”, d.v.s. punkter som behöver åtgärdas eller förklaras, och 16 rekommendationer som är ”less critical”. SCB ska nu svara på detta.

Förberedelser inför EU:s ordförandeskap pågår. SCB hanterar det som rör statistik och tillsätter experter för olika områden.

6 Bordet runt

Rådets ledamöter berättar kortfattat om nyheter i sin organisation, samt kommenterar utskickade lägesrapporter.

Byggföretagen

Konsekvenserna av kriget i Ukraina dominerar arbetet. Det handlar om framtida utveckling av boenden och satsning på nya boenden för flyktingar. Kriget innebär stigande priser på framför allt energi, drivmedel och material. Där stöttar Byggföretagen sina medlemmar med prisindex och rådgivning avseende samarbeten och dialog med beställare. Medlemmarna måste också hantera höga priser hos

underleverantörer och underentreprenörer. Organisationen har även uppdaterat informationen kring cybersäkerhet.

Frågan om cementbrist är framskjuten med några månader, men den kommer snart att bli aktuell igen. Inhemsk produktion av råvaror är en viktig fråga för samhället, särskilt i tider av kris och osäkerhet.

En ekonomisk prognos för byggbranschen kommer att publiceras innan påskhelgen.

Fastighetsägarna

Prioriterar just nu konsekvenserna av kriget i Ukraina, vilket för Fastighetsägarnas del framför allt handlar om att besvara medlemmars frågor om boende. Det handlar till exempel om hur medlemmar kan bidra med bostäder till flyktingar. Även frågan om skyddsrum har blivit aktuell.

Flera utredningar om hyressättningssystemet har nyligen genomförts och behandlats, men inte gått vidare i den politiska behandlingen. Ett undantag är en utredning om reglering av hyror på grund av externa faktorer, där förhandling nu fortgår med Hyresgästföreningen. Organisationerna samtalar om vilka faktorer som ska ligga till grund för hyresförhandlingar. Frågan kan komma att påverka SCB:s statistik.

Ränteavdrag diskuteras. Det är en viktig fråga för fastighetssektorn.

Formas

Fokus på klimatfrågan, genom finansiering av arbeten inom det området. Bland annat ska en kunskapsöversikt över hållbart boende och byggande göras, med kunskaper och rekommendationer.

Utllysning för FOI-projekt avseende social hållbar bostadsförsörjning.

En satsning mot kommuner öppnar i april. Både klimat och social inkludering står i fokus där.

Regeringsuppdraget för det nationella forskningsprogrammet för samhällsbyggande har en ny ordföranden.

Satsningar i norra Sverige.

Hyresgästföreningen riksförbundet

Kriget i Ukraina påverkar Hyresgästföreningen. De har nyligen svarat på en remiss om tillfälliga bostäder och regelförändringar. Inom föreningen pågår ett arbete med att hjälpa till i flyktinghanteringen med att tillhandahålla boenden. Till exempel ser man över om föreningslokaler tillfälligt kan användas som boenden.

Höstens val är i fokus. Man sammanställer information om vad de olika partierna vill åstadkomma i boendefrågor. Flera rapporter är på gång, med information baserad på en ny enkätundersökning som föreningen har beställt.

IQ Samhällsbyggnad

Inom IQ Samhällsbyggnad pågår uppstart av programperiod 3 för det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment, som blev utvärderat under 2021 med gott resultat. Budgeten för programmet har ökat till 60 Mkr årligen från de statliga finansiärerna. Det ska svaras upp med lika mycket från aktörerna. Programmet har pågått i sex år och går nu in i en ny treårsperiod.

Det långsiktiga arbetet inom programmet JPI Urban Europe, rörande hållbar stadsutveckling, håller på att avslutas och diskussioner förs om en fortsättning inom den satsning som kallas DUT (Driving Urban Transitions). Arbetet inom programmet E2B2 löper på enligt avtal med Energimyndigheten med årliga utlysningar.

I ett samarbete med Sveriges Bygguniversitet (KTH, Chalmers, LTH och LTU) och i IQ Samhällsbyggnad utskott pågår arbete med inriktning på det livslånga lärandet och hur akademien kan möta upp mot sektorns behov. Man börjar också förbereda sig för arbete med inspel till nästa FoI-proposition. IQ Samhällsbyggnad har samordnat sektorns inspel tre gånger och kommer att driva ett öppet arbete under 2023 för att få så mycket input som möjligt från sektorns aktörer. I det arbetet behöver man tillgång till statistik (om det finns) kring hur mycket företag och organisationer satsar på FoI.

KTH, fastighetsvetenskap

Framtidens former för utbildning diskuteras, utifrån lärdomar från den digitala undervisningen under pandemin. Nu är huvudspåret att undervisning ges på campus. Men möjligheterna har ökat för digitala moment i undervisningen.

Kriget i Ukraina påverkar KTH på det sättet att man diskuterar hur studenter från Ukraina kan tas emot på universitetet.

Lantmäteriet

Bostadsrättsutredning pågår och ska vara klar i juli 2022. Enligt uppdraget från regeringen ska parterna ha en nära dialog med Lantmäteriet. Resultatet kommer att vara praktiskt inriktat, med konkreta förslag på lösningar och genomförande. En fråga är utvidgat användningsområde för lägenhetsregistret.

Avseende öppna data och de förslag Lantmäteriet har lämnat, så inväntar regeringen nu besked från EU avseende värdefulla datamängder. Datalagen som är på remiss kan bidra i frågan.

Fastighetsregisterlagstiftningen behöver uppdateras och moderniseras.

Kriget i Ukraina har inte haft en direkt påverkan på Lantmäteriets verksamhet. Men man ser en risk för ett ökat intresse för information om känsliga fastigheter. Lantmäteriet ser därför över hur fastighetsregistret kan säkras. Under pandemin har viss översyn gjorts. Nu ses rutinerna över utifrån det nya säkerhetsläget, avseende risker för påverkan utifrån.

Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelserna

Kriget i Ukraina har påverkat landets länsstyrelser i hög grad, i och med att de har en tydlig uppgift avseende samhällsskydd och beredskap. Uppgiften ökade i betydelse redan 2014, i och med utveckling i Ukraina då. I Stockholm har verksamheten och antal anställda inom området ökat kraftigt. Nyligen har regeringen gett länsstyrelserna i uppdrag att inventera tillgängliga bostäder för flyktingar. Information har lämnats utifrån uppgifter från kommuner.

En annan aktuell fråga för länsstyrelserna är höstens val, eftersom länsstyrelserna ansvarar för rösträkningen. Befintlig personal omfördelas för detta, samtidigt som mycket nyrekrytering görs.

På länsstyrelsen i Stockholm är bostadsmarknadsenkäten klar.

Regeringskansliet

Regeringskansliet har fått flera nya uppdrag, med anledning av kriget i Ukraina. Det finns många bra lärdomar att dra ifrån arbetet med flyktinghanteringen 2015. Uppdrag hittills med koppling till bostäder och byggande:

- Länsstyrelsernas inventering av platser för tillfälliga boende på kort och något längre sikt.
- Uppdrag till Migrationsverket om förvaltning av tillfälliga boenden. I uppdraget ingår att se över tillgång till samhällsservice i anslutning till boenden.
- Insatser på plan- och byggområdet, i form av en remiss som handlar om att bortse från vissa krav i Plan- och bygglagen, med anledning av rådande situation. Det handlar till exempel om slopat bygglov för att snabbt kunna etablera tillfälligt boende i lokaler. Statliga myndigheter ska också kunna etablera enkla förläggningar.

Övrigt arbete avseende boende och byggande:

- Flera utredningar blev färdiga under mars 2022, bland annat:
 - Utredning om startlån för bostäder, för att underlätta för förstagångsköpare.
 - Hållbar bostadsförsörjning.

- Utredningen om bostadsbidrag har inkommit med tunga betänkanden.
- Vräkningsförebyggande arbete pågår.
- Strandskyddspropositionen har beslutats.
- Proposition om effektivisering av tillsyn, för att komma till rätta med misskötta fastigheter.
- Uppdrag om att utveckla omställningen till cirkulär ekonomi.
- Uppdrag om finansiering till Vinnova, bland annat för utveckling av alternativ till cement.

Region Dalarna och RegLab

Arbetet med samhällsanalys i Region Dalarna har inte påverkats direkt av kriget i Ukraina, men frågan bevakas då den kan komma att påverka på sikt. Placering av flyktningbostäder i anslutning till service kan bli en utmaning för regioner med mycket landsbygd och längre avstånd till service.

Regionen ställer sig positiv till mer öppna data från Lantmäteriet, eftersom avgiften för geodatasamverkan är för kostsam.

Inom området samhällsanalys arbetar regionen mycket med digitala data och utnyttjar api:er i insamlingen av data. Det frilägger tid, som i stället kan läggas på analyser. Databasen Kolada är mycket användbar. Det finns ett stort intresse för statistik baserad på individdata, som möjliggör analys av regionala trender och prognoser.

Man ser ett ökat fokus på fritidshuspriser och bygglov. Det förs därför en diskussion om hur det kan påverka regionen och Sverige på längre sikt, till exempel avseende befolkningens fördelning över landet.

Fortsatt stort fokus på klimatarbetet. Den är en viktig fråga som kommer att påverka samhället allt mer.

Sveriges allmännytt

Kriget i Ukraina påverkar allmännyttan i och med att medlemmar får frågor om att bidra med bostäder till flyktingar. Organisationen använder sig av sina erfarenheter från flyktingmottagandet 2015. Även frågan om skyddsrum är aktuell. Där förs en dialog med MSB.

Använder gärna api:er vid insamling av data, för att effektivisera arbetet. Man ser även över hur organisationens egen datainsamling kan moderniseras, med mer registerdata och mindre användning av enkäter.

Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Konsekvenserna av kriget i Ukraina prioriteras inom organisationen. Boenden för flyktingar är en viktig del. Frågan måste hanteras både på kort och lång sikt. Det förs diskussion med regeringen om ansvar och

finansiering. Erfarenheter från 2015 kan vara behjälpliga i detta. Det finns ett gemensamt intresse för jämnare spridning av ansvaret. Bättre hantering på platsen där flyktingar bor, avseende tillgång till arbete, utbildning och service är viktigt. Strävan är att flyktingar ska kunna leva ett självständigt och så normalt liv som möjligt, utifrån anvisningsförfarande. Beredskapen är fortfarande inte tillräcklig för den här typen av situationer. Samordningen mellan myndigheter brister, likaså beredskapen på olika expertmyndigheter.

Flera pågående arbeten har fått prioriteras ned med anledning av Ukraina-frågan.

Övrigt arbete avseende boende och byggande:

- Undersökning av kommuners planberedskap för fysisk planering, avseende tidsåtgång med mera. Insamling pågår nu och resultatet presenteras i mitten av maj.
- Utredning av tidsåtgång och kostnader för kommuners arbete med att tillhandahålla underlag till byggherrar.
- Utredning av småhusbyggandet, som ska besvara frågan *Motsvarar byggandet behoven?* Utredningen visar att det byggs mer småhus idag jämfört med de senaste 45 åren. Men även byggandet av flerbostadshus har ökat. En slutsats från utredningen är att rätt statistik är viktigt när frågan diskuteras. De flesta kommuner jobbar aktivt med att möta efterfrågan på småhus.

Kommentarer på SCB:s lägesrapporter, sammanfattning

SCB:s lägesrapporter är uppskattade, genom att de är väl formulerade och informativa.

Region Dalarna och KTH ser ett ökat intresse kring frågor om skogsmark, strandskydd och byggande. SCB:s statistik om detta är användbar i de sammanhangen.

De nya koderna för statistiska tätorter, med kommunkoder, är mycket uppskattade.

Geodata med tätortspolygoner bör publiceras på ett sådant sätt att de enkelt kan hämtas med hjälp av script. SCB svarar att man tittar på en bättre helhetslösning för geodata och visning av kartor. Men utvecklingen har dragit ut på tiden. Eventuellt kan det fungera bättre om användare programmerar hämtning av geodata från Lantmäteriets geodataportal. Där publiceras alla öppna geodata från SCB.

Önskemål om att underlag som har tagits fram av SCB, på uppdrag av andra myndigheter, ska bli tillgängligt för fler användare. Frågan gäller

här underlag om tillgång till grönområden. Tillhandahållande via api:er skulle fungera bäst.

Bra att tabeller på DeSO-nivå fortsätter att uppdateras, samt att utbudet ökar.

Bra att ett alternativ till arbetsmarknadsstatistiken, i form av BAS, utvecklas på regional nivå.

Formas har gjort spaningar utifrån ny statistik från SCB, bland annat statistik över outhyrda bostäder.

7 **Census 2021**

Föredragande: Margareta Carlsson, SCB

Census är en bred och tvärgående undersökning om befolkning och boende. Det är en EU-reglerad undersökning för jämförelse mellan länder. Enligt EU:s Census-förordning väljer varje land själv metod för arbetet. Metoden varierar därmed mellan länder. Sverige gör en helt registerbaserad undersökning, med uppgifter från Registret över totalbefolkningen och Fastighets-/Lägenhetsregistret.

I den här undersökningsomgången är samtliga variabler obligatoriska. Vid förra omgången fanns flera frivilliga variabler, vilket ledde till låg redovisning av dem. Till den här omgången har vissa av de frivilliga delarna blivit obligatoriska, medan andra har tagits bort.

Statistiken fördelas på områdena individ, bostäder, hushåll och familj. Sammanlagt ingår 119 tabeller med redovisning på riket, NUTS1, NUTS2, län och kommun. Nytt för denna omgång är att 13 variabler ska redovisas på rutor i storleken 1x1 kilometer. Tidigare var kommun den lägsta regionala nivån.

Varje land kan själv bestämma ett referensdatum under 2021. Sverige har den 31 december som referensdag.

Sista leveransdatum för statistiken är den 31 mars 2024. Total befolkning per ruta ska levereras senast den 31 december 2022.

Med anledning av nya nationella riktlinjer för officiell statistik, ska ett urval av census-statistiken publiceras som svensk officiell statistik i statistikdatabasen på SCB:s webbplats. De nya riktlinjerna innebär att återkommande internationell statistik ska vara officiell. Publicering görs samtidigt som leveranser till EU. Nu pågår ett arbete med att välja ut vilka nya tabeller som ska göras, utifrån vad som redan finns i statistikdatabasen och vad som är efterfrågat. Till hösten ska det finnas ett färdigt förslag.

EU rekommenderar två olika metoder för röjandekontroll. De avser kontroll av mikrodata respektive aggregerade data. Varje land väljer själv vilken metod som ska tillämpas. På SCB pågår utredning av det. Syftet med att endast erbjuda två olika metoder för röjande, är att öka förutsättningar för bra jämförelser mellan länder.

Arbetet med den här omgången av Census förenklas av att processen för insamling av data nu är på plats, i och med att vi har ett lägenhetsregister.

Kommentarer från användarrådet:

Har alla EU-länder förutsättningar för att leverera data på kilometerrutor? SCB svarar att Sverige har bra förutsättningar för det, tack vare våra detaljerade register. Länder som saknar den typen av register använder sig av andra metoder för fördelning på rutor. Det kan till exempel göras skattningar utifrån aggregerade data på högre nivå, förslagsvis från kommunstatistik. Det leder till varierande kvalitet i statistiken.

Tema beredskap och krishantering. Vilka statistikbehov finns kopplat till detta?

8 Hur kan SCB:s statistik användas för att öka samhällets beredskap inför kriser?

Föredragande: Stefan Svanström, SCB

SCB presenterade flera exempel på hur geodata och kartor kan användas i analyser av risker, sårbarhet och beredskap. Flera av de arbeten som SCB har gjort inom det här området har utförts på uppdrag av MSB och andra myndigheter. Sammanfattningsvis har flera kriser under de senaste åren gjort myndigheter bättre förberedda avseende användning av kartor och geografi vid krishantering. Det används som verktyg för information, lägesbilder och beslutsunderlag.

SCB:s rekommendationer för en bättre beredskap inför kriser, utifrån det här perspektivet är:

- Rutiner och nätverk för myndighetssamverkan är på plats.
- Övningar och test genomförs.
- Det bör finnas en gemensam digital karta för hela Sverige att använda i dessa sammanhang.

Exempel på förberedande arbeten som SCB har gjort på uppdrag åt andra myndigheter:

- Planeringsunderlag för riskhantering vid översvämningar. Samarbete med MSB kring metoder och data. I metodstudien

gjordes en undersökning av hur data på rutor kan användas för bedömning av sårbarhet i områden med risk för översvämning. Studien visade en stor överskattning av värden inom det område som riskerade att översvämmas. Slutsatsen är att bäst planeringsunderlag fås genom användning av mer exakta data. SCB har möjlighet att använda sig av adresspunkter för befolkning och arbetsställen.

En extra fördjupning gjordes av området kring Mälaren, eftersom det rymmer så många boende och arbetsplatser. Länsstyrelser har gått vidare med det är underlaget i sin beredskapsplanering.

- Brustna kraftverksdammar, som kan leda till plötsliga översvämningar, undersöktes i ett uppdrag åt Svenska kraftnät. SCB gjorde en kartläggning av sårbara objekt inom de områdena som riskerade att översvämmas vid dammbrott. Även detta arbete handlade om kvalitet och detaljer i de data som används i analyserna. Återigen ger mer exakta data bättre analyser.

I analysen undersöktes företeelser som direkt påverkas av översvämningar. Även indirekt påverkan ingick i arbetet. Där ingår funktioner som direkt påverkas och som i följande steg leder till påverkan på fler funktioner. Till exempel att personal inom samhällsviktiga yrken inte kan ta sig till arbetet på grund av översvämmade vägar.

- På uppdrag av Sjöfartsverket och Lantmäteriet beräknades befolkning och fastighetsvärden längs med Sveriges kust, samt runt de fyra största sjöarna.
- På uppdrag av MSB undersökte SCB skyddsrumsorter i Sverige. Kommuner grupperades i tre olika klasser utifrån tillgång på skyddsrumsorter och prioriteringar vid behov av skyddsrum. SCB:s uppgift var att undersöka vilka tätorter som kan klassas som skyddsrumsorter. Det gjordes utifrån kriterier för bland annat befolkning, fastigheter och befolkningstäthet. Lägenhetsregistret användes i arbetet.
- På eget initiativ har SCB undersökt räckvidden för VMA-signaler, så kallade "Hesa Fredrik". Tutornas placering finns tillgängligt som öppna data hos MSB. Med hjälp av SCB:s data över befolkning per adress och tätorter kan räckvidden i antal personer och andel av tätorter beräknas.

9 Boverkets samordning av det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön?

Föredragande: Nilla Thomson, Boverket

På uppdrag av regeringen har Boverket sedan 2018 till uppgift att samordna det nationella arbetet med att klimatanpassa den byggda miljön. Arbetet leds av Boverket, som samverkar med fem andra myndigheter, bland annat MSB, SMHI och Länsstyrelserna. Uppgifterna riktar sig främst till kommuner, men även till andra myndigheter och prioriterade målgrupper. Uppgifterna är:

- Stöd till klimatanpassning av byggd miljö.
- Identifiera behov av underlag och vägledning.
- Bedriva kompetenshöjande insatser.
- Samordna och presentera underlag från expertmyndigheter och forskning om klimateffekter/anpassning av byggda miljön.
- Bedriva främjande och vägledande arbete om relevanta verktyg och processer för klimatanpassning av den byggda miljön.
- Följa utvecklingen inom området klimatanpassning och analysera vad det innebär för ny och befintlig bebyggelse, samt förmedla det på ett effektivt sätt till berörda målgrupper.

Boverket har en gemensam programförklaring och vision om att Sverige ska bygga hållbart. Klimatanpassningen ska vara en självklar del av samhällsutvecklingen. Det övergripande och långsiktiga målet är att minska samhällets sårbarhet.

Cheferna för de ingående myndigheterna träffas regelbundet kring detta. En beredningsgrupp med representanter för Boverket, SMHI, SGI, MSB samt Länsstyrelserna i Gävleborgs, Hallands och Gotlands län utvecklar det gemensamma arbetet. Sedan 2021 ingår SKR i samverkan på förbundsdirektörsnivå, samt i ad hoc-arbetsgruppen om kommunernas behov.

Arbetet har initialt 2022 som målar för resultat och effekter, samt för att ta fram förslag och rekommendationer. Redan har arbetet gett resultat i form av ökad samverkan kring dessa frågor. Rapporter har levererats, bland annat en om kostnader och finansiering av klimatanpassning¹.

FN:s rapport om effekter och klimatanpassning utgör ett viktigt underlag för arbetet. Den visar att klimatförändringen redan kostar mycket och att kostnaderna ökar. Verkliga kostnader är svåra att

¹ <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2021/klimatanpassning--kostnader-och-finansiering/>

beräkna och underskattas ofta. Åtgärder för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning är mycket viktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Boverket avslutar sin presentation med att ställa följande frågor till användarrådet:

Hur ser rådet att man kan förbättra underlag för analyser kring:

- Samhällets kostnader för klimatrelaterade olyckor och anpassningsåtgärder: Hur kan statistik vara underlag och vilken statistik kan vara användbar?
- Hur ska gränssnittet mellan öppna data och data som kan vara känslig ur informationssäkerhetssynpunkt hanteras?
- Fler indikatorer förväntas i uppföljningen av klimatanpassningsarbetet. Hur kan bebyggelsedata användas här?

Kommentarer från användarrådet:

Det är viktigt med fakta kring hur mycket föreslagna åtgärder kan förväntas kosta. Det är relevant för samhället i stort och för fastighetsägare. Både kostnader för risker och anpassningar behövs.

Indikatorer är mycket viktigt i ett sådant här arbete. I uppföljningen av Agenda 2030 finns flera indikatorer, som kan komma till användning för Boverket.

Ett förslag på ny indikator är bygglov i riskområden för översvämning, ras och skred.

Det kan vara svårt att helt dölja information om samhällsviktig verksamhet. Även om de känsliga objekten inte visas direkt, kan slutsatser dras med hjälp av andra data över till exempel vägar och elnät.

Det är ofta en fördel att ha tillgång till relevant kunskap, då det ger bättre beslutsunderlag. Det behövs en samsyn kring i vilka former det ska finnas tillgängligt. Det kanske inte ska vara öppet för alla, utan endast för en begränsad krets.

Flera av dessa frågor behandlas inom ramen för uppdraget Smartare samhällsbyggnad. Det är stora komplexa frågor och det är därför bra att det utreds vidare. En utredning om bekämpning av brottslighet är på gång. Den konstaterar att datadelning är viktigt.

Idag finns ingen samordning kring informationshantering av känsliga data och öppna data. Nu görs det olika på olika myndigheter. SCB har tagit upp det i Geodatarådet och ENA (DIGG:s benämning på arbetet

med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för att information ska kunna utbytas på ett säkert och effektivt sätt). Men det behöver lyftas på flera håll, eftersom det är en komplex fråga. Man behöver se användning av data från flera perspektiv. Myndigheter behöver samverka mer kring detta, eftersom det är svårt för enskilda myndigheter att känna till hela bilden kring användningen.

Finns det en medelväg i hanteringen av öppna och känsliga data? Studenter behöver data i sin utbildning och träning inför yrkeslivet. En fördel med öppna data är att det öppnar för många olika analyser och slutsatser. Det är bra att myndigheter gör egna analyser. Men de behöver kompletteras med fler scenarier, för att ge en komplett bild. Det görs bäst om fler ges möjlighet att bidra. Till exempel är många av dagens analyser kortsiktiga, genom att de bara sträcker sig fram till 2050. Klimatförändringarna förväntas ge mer långsiktiga effekter än så.

I Sverige ligger vi i framkant inom delar av klimatanpassningen. I andra delar har andra länder kommit längre. Vilka internationella jämförelser har gjorts i det här arbetet? Boverket svarar att de har undersökt arbetet i Nederländerna, Skottland och Tyskland. Jämfört med dem var Sverige sent ute med nationella övergripande strategier. Istället har mycket arbete gjorts på lokal nivå.

10 Statistikbehov kopplade till beredskap och krishantering. Vad efterfrågar ledamöterna i rådet?

Allmän diskussion

Diskussionen breddas nu till att omfatta fler aspekter av beredskap och krishantering.

SCB får frågan om de har gjort analyser kring flyktinghantering, i samarbete med MSB. Det finns behov av statistik kring detta. Bland annat information om service och försörjning kring flyktingboenden är viktigt. SCB svarar att en sådan studie inte har gjorts.

Slutligen konstaterar användarrådet att det finns ett stort behov av ett myndighetsgemensamt system för delning av data som är känsliga avseende informationssäkerhet. Användarrådet önskar en prioritering av den här frågan.

11 Användarrådets inriktning under mandatperioden 2022 till 2024

Allmän diskussion

Förslag på ämnen att diskutera på kommande möten:

- Fortsätta diskussionen om samhällets robusthet och hållbarhet.

- Utbytet mellan stad och landsbygd, med fokus på flöden mellan de båda typerna av områden. Hur ser flyttmönster inom landet ut? Det finns olika teorier om detta, så behovet av fakta är stort.
- Behov av statistik för analys av användning av hem och lokaler. Hur har pandemin och allmänt ökad digitalisering påverkat användningen? Vilka krav ställer det på boenden? Vilka blir konsekvenserna för lokaler med kontor och verksamheter?
- Flöden av material för byggsektorn. Kan SCB:s statistik om materialflöden visa det? SCB svarar att den statistiken är under uppbyggnad.
- Byggnade utifrån olika utgångspunkter, med belysning av förnyelsen av bostadsbeståndet.
- Kostnadsutvecklingen för byggbranschen. Hur påverkar det produktivitet, utveckling och omställningsförmåga?
- Statistik över bruksvärden för jordbruket behöver moderniseras. Kommuner med mycket jordbruksmark efterlyser bättre underlag för att kunna göra avvägningar mellan vad som ska skyddas och vad som kan nyttjas för andra ändamål.
- Vilken statistik finns eller kan tas fram rörande satsningar på forskning, utveckling och innovation? Både i form av samfinansiering mot öppna utlysningar och i form av egna initiativ hos aktörerna

12 Summering och avslutning

Ordföranden summerade och avslutade mötet.